

NAIZGLED

IRENA MATIJAŠEVIĆ

SADRŽAJ

NAIZGLED DRUGI	1
Orfej	2
Ksantipa	3
Antigona	4
Faust	5
Emma	6
Don Juan	7
Alica	8
Žena iz pjesme Vesne Parun	9
Katarina	10
Anica	11
Pale	12
 DRUGI	 13
Kaptol centar	14
Cvjećarica	15
Frizer	17
Dimnjačar	18
Dr Tomo Martinčić	20

Gospođa Štefanec	22
Poslije snimanja eseja	23
Osam sati i trideset minuta	25
Dobar svijet	26
Vijesti	27
Tinta	28
Sljemenska gostiona	29
Gumeni	30
Gazda	31
Ona	32
Na klupici	33
Veselo društvo	34
Gumeni i aždaja	35
Mršavi	36
Planinar	37
I zadnji gosti	38
 KOCKA, KUGLA	 39
Kocka, kugla	40
Ekstrasens	41
Nedjelja, nepoznanica	42

Crni stol	43
Povratna	44
Neće biti lako	45
Pomoćni glagoli, glasne reference	46
Gledaj kako počinje sniježiti	47
Sve što imam	48
Sve što imam, II	49
Ravno	50
Kava	51
Pokušaj	52
Božić	53
SUNCE, I OSTALO	54
Ljetna prašina	55
Noć	56
Santiago	57
Na svadbi	58
Uzmi zrak	59
Uzhibanost točke	60
Subota	61
Ispovijed	62

Što nakon iskrenosti?	63
Je li ti dosta	64
Osjećao je...	65
Kažeš mi	66
Iznad zemlje	67
Badnjak	68
U danima kad mi treba obično malo povlađivanje	69
Hoćeš li	70
Kako si?	71
Figura	72
Daj, reci kako si danas	73
Deblo	74
Odžalovati kraj	75
Metafora	76
Kad bi bili jednostavni	77
O ljepoti	78
O autorici	79
Impresum	80

NAIZGLED DRUGI

ORFEJ

malo moram prelistati enciklopedije biljaka.

čujem da će se i one saviti kad zapjevam, da će se razlistati

ali mislim da je fer kad sam tako svemoćan

da upoznam bića na koja tako djelujem. listam i nalazim: perunika, gospina trava, islandski lišaj, artičoka. ne znam, nisam vjerovao da će moj pjev imati baš takav učinak. obično, kad pjevaš, misliš na zaradu: koliko milijuna CD-ova, koliko tantijema, koliko fanova. a vidim da sam sanjao premalo, da sam mogao biti megaloman, slobodno, da sasvim slobodno. moja je pjesma nadišla sva zamisliva očekivanja, kao da sam Krist, koji će doći poslije mene, kao da sam uskrisivao mrtve, recimo Lazara. zapravo, malo sam ganut svim tim. a Euridika. nju nisam mogao vratiti. zašto se okrenula? radio bih tri tisuće trbušnjaka dnevno da mi se vrati. pisao pjesme o pjesmama. upisao kineski, na vlastiti trošak. ne, firma ne plaća. firme danas ne plaćaju ništa. tranzicija. a socijalizam, koji je došao nakon poljuljane vjere u Krista, imao je dobru startnu poziciju, ali nije mogao promijeniti svijet. ah, a kako sam ga ja mijenjao svojom pjesmom. kako im je to promaklo, ne znam. valjda zato što sam mrtav, i sve u svemu, polumitološki lik. ili skroz mitološki, ako ćemo cijeniti preciznost.

KSANTIPA

„ušuti, pobogu, sve se više ukopavaš. sa svakom izgovorenim riječi sve mi se manje sviđaš!“
kazao mi je.

„ali, ne mogu prestati, riskiram nesviđanje, neljepost.“

„OK, dok je poetički opravdano bit ćeš iluzija koju sam gradio i srušio, svojom voljom.
previše si pričala, i to je to.“

nema veze, ja sam pronašla sebe, a za tebe mi se fućka. narušila sam neki zakon, to osjećam, da ga upravo sada rušim, da, to je oslobađajuće, iako opasno. izgubila sam zbog svojeg jezika tvoju ljubav. ali ti si izgubio više, ti i ta tvoja umjerenost, i vaša samodostatnost koju će pametni ljudi stotine godina nakon nas prezreti. i više će cijeniti mene, alapaču, nego tebe. da znaš, da samo znaš. osim toga, nisi me cijenio pa sam svaki dan sve više pričala, da ti pokažem što mislim o tome: sve najgore. ti si pametan ali dosadan, i ne znaš ljepotu afektivnog govora. ne znaš kako je vrištati, ključati, gristi, bosti, i kakvo je olakšanje reći kretenu da je kreten, u lice. pa što ako sam groteskna, ako sam potrošena od vlastitog temperamenta. što onda. danas to radi svaki reper. svatko psuje, svatko se može smatrati bijesnim: na poredak, jutro, buđenje, bivšu ljubav. vidiš, a ti si passé, prošlost, ti si stari moj previše smiren.

ANTIGONA

morala sam pokopati brata, premda sam mogla dati sagraditi
bazen, svirati harfu. mogla sam biti potrošenija
umornija, pristati da s Bregovićem bude sve kako oni hoće.
(jeftin štos, zar ne) pa ja sam mrtva, i ne slušam pop.
mogla sam biti ljubiteljica jeftinih štoseva (naprimjer
običaja koji nalaže da se ne dira pokojnika, da se piše veliko slovo, da se provodi
sibilarizacija). mogla sam, nadalje, izmisliti
neku proročicu, koja bi svima rekla da ja moram biti uz svojega brata, i tad kad je umro, baš
tada. ah, kao da on zna išta od toga: Eteokle ili Polinik, sve mi se pomiješalo. mogla sam
voljeti više balade, od tragedija, imati komičnu manu, koja će svima jasno dati do znanja da
zaslužujem ovakvu kaznu. možda je Bergson mislio na mene kad je rekao da je krutost
karaktera izvor smijeha. je li moguće da sam nekome smiješna, ne znam. sve je danas
moguće, ili kako se to kaže, anything goes. prohujalo s vihorom. čujem da je Anui (oprostite,
ne znam francuski) pisao nešto slično, da ljudi izvode svoju patnju na pozornici. ali to i nije
bila patnja. sreća je, ako ne znate, u moje doba, značila život u vrlini, ne užitak, ne. pa tko bi
mogao podnositi nestalnosti života samo zbog uživanja, te površnosti – napisao je poslije
mene ili prije mene, tu negdje, ne znam (oprostite još jednom) Aristotel. ne znam što bih
rekla. u zadnje vrijeme, čini mi se da je moja sestra sve pametnije napravila. iako, to samo
ponekad, dođe mi, da iskočim iz tog mitskog statusa koji mi je dodijeljen. kaj, samo sam
voljela svojeg brata.

FAUST

to o prodaji duše, to je namještaljka
nisam se prodao nikome, mene ne privlači novac
to je za mafijaše. i njihove odvjetnike. ja sam profinjen
stvor, koji nedjeljom jede kod punice, koji puni glavu
bezazlenostima kad govori: dobar dan? kako ste gospođo majka?
da, Davor je na treningu, a Marin je na rođendanu. mi ćemo poslije u City centar. kad mi
moja draga kaže da joj je nešto lijepo, ja joj kupim.
osamsto kuna, osamsto kuna, neka ih vrag odnese. to, ta rečenica
koju često izgovaram (a marljiv sam, nisam kriminalac) to je rečenica
zbog koje su ljudi pomislili svašta. ja na to zapalim crveni marlboro, a oni i u tome vide znak,
i to što popijem rakijicu prije ručka, i to što mi svaka kćer vozi terenac i svaki sin ide na
školovanje gdje treba, tata plaća. nisam se prodao, pa živimo u Hrvatskoj, kakva je to
legenda o nečastivom, te smijurije. ugledan sam, ne čitam puno (ah, tako kažete, Goethe).
smijurije.
ja sam vam znak, amblem, zamka za puno toga o čemu se ne smije govoriti. Belzebub,
Belijar, gost iz Betanije, to da. to su moji poslovni partneri. sve je to kod Trgovačkog suda, i
rješava se, da, rješava. mala utaja poreza, a tko, molim vas, nije nešto sitno skrivio: neka
prvi baci kamen onaj koji je bez grijeha. hm, čekajte, zvoni mi mobitel. pa dosta sam vam
rekao, dosta. živjeli, svako dobro! ma da me Goethe cinkao, to ne vjerujem. to ste izmislili.
da me opisao, ma ne, krivo, krivo. neka greška.

EMMA

ma tko me ne bi volio. zavodim Rodolpheu, i onog prije njega (oprostite, davno je to bilo). osim toga, ako Antigona može imati rupe u sjećanju, zašto ne bih mogla i ja. nisam glupa. ma kakvi. iako mi nije bilo previše važno predstavljati se kao intelektualka, to će doći poslije mene, sufražetkinje, Mary Wolstonecraft, Sophia Loren (ili ona ne pripada?). bile su mi važne haljine, da apsolutno, lijepa haljina je pola posla zavodjenja. onda, naravno, zavodnica postane i sama zavedena. (ah, paradoks don Juana.) onda, dalje, dijete: moje dijete! nikako se ne može reći da ga nisam voljela, to jesam. samo nisam bila skrbna, ako je to ono što roditeljstvo podrazumijeva. imala sam neko ludo povjerenje u svoju djecu (pardon, dijete), a onda tu je bio i Charles, sav satkan od dužnosti i obveza. onda, moj stav prema muškarcima: eh, tu je izvor svih mojih problema. danas, nakon toliko vremena, mislim o toj riječi svaki dan po nekoliko sati: što ona označava? koji je njezin semantički opseg, gdje su interferencije, gdje se se to polje grana: u muškost, muževnost, muža? ma ne muža! muškarac tvojeg života ne može biti tvoj muž. i točka. zakaj sam se otrovala? došlo mi je. a zakaj je junakinja filma „Život drugih“ skočila pod automobil? Ana pod vlak! one su to više zbog drugih, jedna je izdala svojeg muškarca obavještajcima. Ana, dobro, to svi već znaju, to je lektira. a ja? ja sam to napravila zbog sebe.

kad mi je dobro išlo nisam se namjeravala ubiti. kad je krenulo nizbrdo, i kad su me ostavili svi moji muškarci osim mog muža (a on je, ponavljam, ishod semantičkog krivog grananja riječi muškarac pa muž, vraga crnoga) onda sam uzela arsen. a kaj, svi se trujemo, ali u manjim dozama. sigurna sam da vi pijete, ili pušite, da ste izloženi raznim stresovima. svi moramo jednom otići, a ja sam to učinila malo dramatičnije od drugih. i nisam neka kršćanka pa to se vidi iz priloženoga. ali zato je Flaubert rekao: Emma, to sam ja. to me jedino razljutilo. kako on može biti ja, kako je to nespretno rekao. on, toliki stilist. eh, eh! ipak, opraštam mu. ali ne Rodolpheu, ne tom gadu. njemu nikada.

DON JUAN

ima li smisla da ja govorim nakon Emme. pa mi smo prirodni neprijatelji: ona zavodi, ja zavodim, tko će koga nitko ne može biti žrtva. svatko voli sebe. mi se nađemo, tako, a ona kaže: „zar misliš da bih pristala biti jedan od tvojih komada? ti si don Juane, raskalašen čovjek, to svi već znaju, a meni treba čista duša.“

„pa sve ti to mogu dati ja“ – kažem joj. „ali kako, kad znam da si ti don Juan, da ćeš me ostaviti na kraju, da voliš samo svoju mamu, i sebe, i tako...“ – tu je malo stala, ostavila mogućnost da je pokolebam.

„ali Emma, ti si po prirodi naivna. otkud ti odjednom sav taj psihoanalitički aparat, to prodiranje u srž mogeg bića?“

„a gle, stari, pa ništa se ionako nije dogodilo. ja sam imala svojeg Leona i Rodolpheu, i Charlesa, da (ha ha), i još jednom da budem naivna?“

„da, želim upravo to, da povратиš sav svoj idealizam, iz ljubica koje si čitala...“ „da, da, a ti? da nisi homoseksualac, znaš pročitaj si malo što kaže Judith Butler (ili je to Shoshana Felman, ups) da su najmačoidniji muškarci zapravo znaš već, to...“ (tu se Emma malo gnuša).

„eh, draga moja Emma, ajmo to isprobati. ali nešto ti još moram reći: znaš, volim žene, volim žene s krivim prstenjem na rukama, volim žene s rasporkom, žene bez rasporka, istinske ljubavnice, i one koje simuliraju, volim ljubiti njihov nos, njihove doskočice su mi zanimljive, ali gledaj, to kad me pitaš hoćemo li trajati, to ti ne mogu reći. sreća kratko traje, kad bi bila vječna, ne bi bila sreća. euforija je tu, približi mi se i ne misli tom lijepom glavom, hajdemo na sve ili ništa.“

a Emma je samo šutjela. na kraju, rekla je ovo: „ja imam prednost, jednu značajnu prednost. znam da ću moći okončati svoj život, tako je to uredio moj autor“ (hvala, Gustave: ali, jesi li i u tome kao ja? koji ti je bio bog, kako si tako nešto glupo mogao reći). a ti don Juane? jesi li vrijedan igre na sve ili ništa? ti koji se ne usuđuješ misliti o smrti, koji se bojiš kad spomenem bolest, počevši od prehlada. ah, razmislit ću još. daleko je jutro.“

ALICA

popila sam za doručak sojino mlijeko (od njega raste razina ženskih hormona), pa da, ako niste znali ja želim ubrzati pubertet, ne želim više biti djevojčica meta pedofila. ne. želim pravi odnos, s onim kojega odaberem, a ne tamo neku traumu koje ću se rješavati ostatak života. od svih svojih poteza najbolje pamtim ništa. recimo, danas mislim da je Harms da je i Ionesco bolji od Carrolla. nekad nisam tako mislila, pa bila sam mlađa, osim toga bila sam glavni lik djela. pa to je dječja literatura, i eventualno, za studente koji mogu pisati ovakve seminare: o realizaciji figurativnog značenja u „Alici u zemlji čudesa“. u stilu, da je moje kretanje skokovito kao u partiji šaha. pa i jest: rekla sam vam, želim skočiti u pubertet, naglo, odjednom, preko noći, hoću da to bude sutra. da se probudim s mjesečnicom i ulošcima. onda, jesam li vas iznenadila? a kako bi bilo da sam vam pričala o šašavom zecu i satu, o gospođi stonogi, rekli biste da sam retardirana. Alica je, društvo moje, nešto više od toga. nisam retard, razvijam se u skladu s vremenom, i prilikama, fenotip, genotip, ta spika.

ŽENA IZ PJESME VESNE PARUN

kad govorimo o tvojoj omiljenoj temi, a to su žene, onda ti oči zasvijetle. žene, dobro. lijepe, ugodne, iskričave, poluprozirne, izdvojene iz gomile, raskošne, izlazeće, zalazeće, šarolike žene s puno boja, monotone u crnom i smeđem, iz ateljea, žene iz prizemlja, s prvog kata, voljene, pažene, krivotvorene, mačkaste, pustopašne, koje jure, koje kuckaju olovkom, izdaju prijatelje, koje te poklope i koje te uzvise, koje se smiju široko, koje listom padaju na tlo, žene koje izvikuju imena umrlih i rođenih u Petrovoj ili Fenninger Strasse, koje pahuljasto nose sve što je ispalo vragu iz torbe, koje se okreću na svaki šum, žene polunervozne, one istinski mudre, perverzne, one koje ti sliče na majke, koje su najsretnije kad odu na skijanje, koje se ne libe psovki, ne vjeruju u idiome, i vjeruju u idiome. *i ti, jedna od njih, koja imaš ruke, ti jedna od nabrojanih, koja ćeš mu biti bolja od mene. koja imaš što ja nemam više, što nikad nisam imala, ali mi se učinilo*

onda, jesu li ti oči još uvijek tamne, kao morsko dno, kao mirodije, kao te mucho corazón, zatvoreni tunel za promet, stablo biljke koja uvene, Božić bez veselja (i s puno buke), sistematski pregled, kao zakučasta prepredenost, slušalica telefona, kao crtanje flomasterom po zidovima...

KATARINA

uglavnom se služim znakovima
koje povezujem s ritmovima: tri puta crveno svjetlo
dva puta zelena salata, tri puta za vječnost, četiri izlaska
iz kina. dosta sam glazbeno nadarena.
kažu mi da često služim kao muza.
a mene muče ovakva pitanja: tko sam ja, Katarina?
zašto pjevaju o meni, a ne kažu mi ništa?
ta ljubav koja se pretočila, sublimirala? ili ta ljubav koja ide, kaže ti tip ajmo na kavu, ti
kažeš može. (sutra seks?) recimo da je pjevanje Katarine, ovo, koje sada čujem, da je to
najrealnije što se u ovom trenutku
događa. kurva, svinja, Katarina mala, da su Gustafi najveća realnost
realissimus magna. da je tome tako, da: harmonika svira i užasno je uvjerljiva (ja se zovem
Katarina.) a da se to što nas dotiče nama sviđa ili ne sviđa, tu već onda nastupa umjetnost,
gluma, mane, proizvodi za odmašćivanje i kutijice za led i slične darovitosti. i, pliz, shvatite,
mogla bih ja i bolje, pribranije govoriti. ali sutra, sutra.

ANICA

„zbog Anice i bokala vina
zapalit ću Krajinu do Knina
zapalit ću dva tri srpska štaba
da baš ne bih dolazio džaba.“
čujem te na radiju, gle,
ja sam tu, u Kninu, ne čekam te, nema vina
nego je na stolu kava. (turska, bez mlijeka)
da, u ulici kralja Zvonimira
sjedim i pijem kavu s prijateljicama.
jedna od njih gata: to radimo, ali ne vjerujemo
da utječe na ishod ratovanja, na nacionalni BDP, na ništa.
a ti. ljudi te vole jer vole imati neprijatelja
i kad nemaju veze s ratom. znaš, Derrida je rekao (ima ga u našoj knjižnici
„Stari grad“): o, prijatelji moji nema prijatelja!
razmisli o tome: obratiti se nekome koga zoveš
prijateljem da mu priopćiš da nema prijatelja.
nije to Derridina rečenica
on je samo interpretira. ali htjela sam ti reći,
kaži i ti tako, zapjevaj, štoviše: o neprijatelji moji, nema neprijatelja!
tako ćeš zadržati svoju publiku (one koji čuju samo ono prvo: o neprijatelji moji!) i dobiti
nove publike, kojoj se ni ne nadaš, one koja će čuti samo ono drugo: da nema neprijatelja!
i znaš, tvoja Anica nema drugog posla danas nego da se zajebava. bolje i to, nego guliti
krumpir ili voditi krave na pašu. zato su me roditelji školovali. cure mi kažu da nikad neću
naći muža, a ja mislim isto. i u kavi mi piše isto.

PALE

moram mijenjati priču, biti radikalan. možda, da mi ostave neku curu u koju bih se mogao zaljubiti. znam, sramota je koliko zaljubljeni isključuju ostali svijet. bio bih: „Pale s njom na svijetu“. odbacio bih štetne navike, zarađivao za život. imali bismo djecu, puno djece. i obitelj. pravu, u kojoj se planira ljetovanje, pišu se zadaće, pa na košarku, ili u Konzum po sladolede. nedjeljom u kineski (ili kod Pere). nikakvih ideja u zraku. pa da mi postanu individualci, da postanu ličnosti koje traže svoj prostor. evo, ja sam dobio cijeli svijet da ga ispunim sobom. prvo što ću ih naučiti bit će skromnost. početi ispočetka život, je li to moguće? doživjeli smo velike krize, i velike obrate: burno dvadeseto stoljeće, stoljeće rata, polemosa. krahovi ideologija, društvo rizika: nikad nije bilo nesigurnije. znam samo jedno: ovaj Pale ne voli liberalizam. obuzimaju me često globalne misli, apstrakcije, osjećam da gubim kompas, da to nisam ja. neću se praviti pametniji nego što jesam: mali Pale, koji nikad nije prestao biti dijete, htio bi biti sretan. on ne voli liberalizam. ne voli komunizam.

ni socijalizam. ne voli fundamentalizam. Pale bi želio da svijet počne ispočetka. da se javi dobri Bog, i da kaže, mogao bih promijeniti svijet. ili da se javi Orfej. evo, vidite što se dogodi kad ostavite čovjeka dugo samog, kao što su ostavili mene: nema nijedne razonode, ne ide mi se u kino sam, ne ide mi se u teretanu sam, ne ide mi se na ručak sam, ni na kavu. čovjek koji prezire sebe barem razlikuje preziratelja od onoga kojeg on prezire. igram takve igre, dan i noć, pa onda slušam malo depresivne Smithse, napravim si sendvič, popijem američkog otrova koji se sad zove „cola zero“. no, moj urođeni smisao za pristojnost mi nalaže da pustim malo vedrije glazbe (može Madonna? ne, onda može Oliver?), da vam se za kraj učini da nisam tako fucked up, da mirni odete u svoje domove. ovo je teatar, gospodo, sretan vam rođendan. vi koji danas imate svoje rođendane, imendane, veselite se. dođite doma, poljubite dijete. pomazite mačku. zalijte biljku, zatvorite prozore da vjetar ne uđe u vaš dom, da vas ne pomete.

DRUGI

KAPTOL CENTAR

trči kroz Kaptol centar,
čovjek sendvič obgrljen reklamnim panoima
žena je s dječjim kolicima
na bankomatu provjerila stanje
samo stanje, dva tri mlađahna poslovnjaka
razmahanih ruku i glasova
bez mobitela, nekim slučajem, knjiga na polici
ispred kina i kokica
datum je jasan, polovica rujna, točniji ne može biti, dan
kad u sebi slavim obljetnicu nečega
i još bih malo
ali neće uspjeti
socijalna životinja trči kroz Kaptol centar
ima mnogo članova
i ako krenu odjednom bit ću smlavljena
htjet će reći, svi sabrani
zašto nema love, kome mašu rukama
kino predstava i koja im je scena
zapela pojurit će kojeg su dana rođeni, a djeca
nadamak kulturnog centra
bivšeg možda, meteor
mail adresa bivša žena iz područja društvenosti
koji će me dokrajčiti
što si zadnje čitao, pitat ću te i sažeto udahnuti

CVJEĆARICA

imala sam cvjećaricu
bila mi je iz kvarta
u njezinom skromnom dućanu
zamotavalo se cvijeće u papire
s mašnjama i ona je pričala puno
kao i većina ljudi u zabitim trgovinama
s malo kupaca
s malo prometa
ispričala mi je o svojoj kćerki
koja se još nije udala
i o sinu koji se još nije oženio
i kako im savjetuje da ne rade svadbe
jer za svadbju treba imati hrpe novaca
čudilo me to
da sam cvjećarica
sigurno bih djeci savjetovala da se žene i udaju
da im napravim majstorske bukete
pušleke za kumove
aranžman za stol
ružmarine za zapećak
i još svakakva čuda
ona je propagirala divlji brak
iz računa
ili brak za malo love
s oskudnom svadbom bez cvijetka
da si radije plate put u New York
kud baš tamo
baš me začudila
i uza sve to sjajno složila buket
a njezine riječi kao da su se uselile u njega
bio je lijep a omalovažavala sam ga
imala sam osjećaj da bi gospođa od cvijeća

voljela da je u životu malo putovala

FRIZER

frizer je imao svoj salon u prizemlju

prvo kad sam se došla šišati navio je Pink Floyda „The Wall“

i pričao kako je bilo super to doba, rušenje zida. onda sam mu ispričala kako sam išla kod vračare, i da mi je, naravno, u šali, rekla da neću dugo živjeti tu, iznad njega. rekao je, tresući se od smijeha, da je siguran da će se to dogoditi. onda je došla druga mušterija, jer on prima i muške i ženske, puši crveni marlboro, i svaki dan ima novu majicu na sebi. i aparat za kavu. jako puno izlazi, a prijatelji mu svako malo navraćaju. jednom je neka djevojka s kabriom cijeli dan bila parkirana pred frizerajem, a on ju je, kad bi isfrizirao svoje, došao vani grliti i slušati s njom glazbu. uvijek kad prolazim pita, ne uljudno, nego pjevno: kako je, i ne samo mene nego cijelu ulicu. i onu gospođu koja u svojim šetnjama s psom obiđe sve male obrtnike, onu koju najčešće vidim u pet shopu kako razgovara s prodavačicom i bjesomučno šalje sms poruke. jednom sam je srela u teretani i iznenadila se što ima tanga gaćice. no, da, frizer, Saša, on se odselio, a svi u ulici smo se osjetili pomalo pogođeno, ne zato što nam nedostaje, nego zato što nismo bili dovoljno dobri za njega

DIMNJAČAR

došao je dimnjačar.
prvo jedan mladi
on je temeljito pogledao bojler
nemate to, a što
pitala sam. nema veze, rekao je
sad vidim da imate turbo bojler
to znači da on sam ispušta i uzima zrak
onda je otišao i rekao da će doći
drugi, kolega, da se potpišem.
mali crvenokosi
svijetlih očiju. zapamtila sam dobro
crte njegovog lica jer sam ga
gledala: pričao je dva vica.
ali prvo me pitao jeste li sami
rekla sam da inače nisam
ali sad jesam.
onda je počeo: o Štefu koji se pijan
vraća kući. i kako je kucao
a Bara mu je govorila pijanico, vucibatino
onda opet kucao i tu bi on kucnuo
svojom crnom rukom po vratima
i onda opet: Štefe, majku ti tvoju, nejdeš nutra
i tako još par puta. i onda je na kraju
Štef rekao: ali ja to ne kucam rukom
i Bara ga je pustila.

može još jedan
rekao je nakon što sam
nagnula kvaku prema dolje, ali
evo još jedan: Ivica dođe doma i tata i mama
bi se seksali, onda pošalju Ivicu da broji
prolaznike, za svakog bu dobio po kunu. tata, ide sprovod

to bu te puno koštalo, rekao je Ivica, ta bu te jebačina skupo koštala

rekao je, sad ste se malo zacrvenila

nemojte kaj zamjeriti, ja se volim šaliti

ali prvo posao, posao je prvi

ispred vrata je čekao

mlađi dimnjačar, koji se već naviknuo na šefa

iako ga se malo sramio. izmijenili smo pogled.

onda su otišli obojica, crveni je još nešto u putu pričao

ali više nisam slušala

DR TOMO MARTINČIĆ

računi za telefon dolaze na bivšeg umrlog vlasnika
stana, zvao se dr Tomo Martinčić
nisam ga upoznala
imao je, kažu, aferu s jednom barunicom
iz Austrije, otuda stilski ormar
kad sam prvi put zakoračila
vidjela sam da je tu bilo nešto.
čovjek starog kova, ne znam, možda se varam
susjedi ne govore mnogo
imam raspored prostorija koje su bile njegove
i znam prioritete: svjetlo za čitanje kraj kreveta
u spavaćoj sobi, skromna kuhinja. nije puno jeo
možda padam na neka zvanja, a i na računu za telefon
piše: dr Tomo Martinčić, sveučilišni profesor. mislim
i da to što je bio samac koji je nesretno volio
čovjeku daje dostojanstvo.
što je radio na svojim dugačkim
putovanjima u Slavoniju, kad je molio susjedu da malo
počisti i pred njegovim vratima
ona, inače gruba žena, ima mило lice kad ga spomene
Tomo je rastapao sve oko sebe
voljela ga je barunica, on joj je nabavio ormar
da u njega posloži svoje oprave, i onda su išli u kazalište
ali prije u gradsku kavanu na piće
(nema više ormara, odnijeli su ga)
mogla bih ga, da nam se posložilo u kozmosu, voljeti
kao djeda
u svakom slučaju, nisam ovdje nepozvana
samo da mi račun bude manji
trebam maxadsl
rekli su da je najjednostavnije da prestanem plaćati račune
pa da me (zapravo njega) isključe, da se mogu priključiti

na svoje ime, ali iz lijenosti prema promjenama
ja pričam na telefon, a pošta misli da on to priča

GOSPOĐA ŠTEFANEC

živi sama. sjeda, u osamdesetima
njezin prozor gleda na prolaz prema mom
stanu. uvijek kad prođem pogledam unutra
u njezinu kuhinju. nekad je vidim za stolom
jede. nekad prostire kuhinjske krpe na žicu
koja prolazi sredinom kuhinje
gotovo uvijek je potrebno upaliti svjetlo
jer glavni prozor je onaj kroz koji je ja gledam.
kad ste se doselili, kaže, dječje glave dok prolaze
jedva su se vidjele. rijetko joj
tko dođe. poslije ljeta nas pita: jeste se nakupali na moru
od susjeda saznajem da je živjela
dugo s mamom, da nema djece ni muža. da je naučila kuhati
s pedeset sedam godina. našminkana
i uređena izgleda lijepa. ide platiti račune
ili oprati prozore prije kiše.
kaže mi da je prije živjela još bliže Mirogoju, davno prije. da je tamo zimi bio pravi
El Dorado od snijega. nedjeljom misa.
Mariji se potužila što vješam rublje na njezinom štriku u dvorištu.
od tada vješam veš u stanu. u iznimnim prilikama pitam je mogu li na njezinom.
naravno. nasmije se.
prolazeći gledam. ako nije upaljeno svjetlo ne vidim puno, zapravo ništa.

POSILIJE SNIMANJA ESEJA

iako nema potrebe pitam ljude s kojima se zapričam često
što rade u slobodno vrijeme, pa kažu križaljke, kolegica
nekad ode do slijepaca
tamo čita iz knjige na kazete
100 kuna za 90 minuta kazete
hrvatske prozaiste ili otprilike toliko, onda po kući, pa kod prijatelja, kućne posjete
nekad u kafić
na pivu ili dvije
frajera nigdje
tu se smijemo
djeca rastu, dečki imaju cure, studiraju, križaljke, to i ja volim,
ima ritma, upis, gore, dolje
ona stanuje negdje u Savskoj
pa kadgod idem tom ulicom
mislim u kojoj od kuća živi, je li kod prijateljice ili
kod sebe, čita ili spava pred televizorom u dnevnoj sobi
kako nekad kaže
da joj se dogodi
ili pere suđe, a pamtim i kako je prije ljeta rekla
raspoložena, idem s frendicama u apartman
fino prvo u Konzum po klop
pitala sam je zato ovaj put
kakvo je bilo ljeto
a ona je rekla lijepo
ali postala sam malo samoživa
dok se nasmijala s izrazom zločeste kćerke ili loše žene
još mi je odzvanjalo ono njezino raspoloženo
fino, prvo u Konzum po klop, a nije debela
a možda joj se ne prima
to je nisam pitala a nemamo ni vremena
nju čeka kuhanje ručka, ali rekla je
da djeca imaju iksice

onda ne
sve sam snimila, mogu joj već i predviđati
kretanje, prema Savskoj, pa po kući, kako kaže
ili kod slijepaca ili kod prijateljice

OSAM SATI I TRIDESET MINUTA

stigla sam na svoje radno mjesto. rekla je da ide skuhati kavu prošlo je nekoliko minuta, dovoljno vremena da se skuha, prije negoli sam došla u njezinu sobu, u kojoj su smješteni fascikli, papiri. šutjele smo. ona je kimala glavom, kao i obično.

gledam sjenu na licu, popraćenu naglim pokretima očiju od neugode. pitala sam je dolazi li danas na posao njezina kolegica koja ne voli njezino šutljivo ispijanje kave i kimanje glavom. odgovor je bio da. znam da se ne slažu, kad je jedna od njih poduzetna, a druga, ona, ništa nikada ne govori. samo ono tiho jutarnje: kako ste. i kako su djeca.

i muk. pitam je tko živi u stanovima u čije sam se prozore zagledala, od nelagode, nakon što sam je pitala kako je ona. penzići, odgovorila je, i opet zašutjela. nakon malo vremena počela sam problem nalaziti u sebi, koja nemam ništa za ispričati. devedeset posto vlage – kažem joj. rekli su da će se od srijede poljepšati, ali nije – rekla mi je. onda je zazvonio telefon, otišla je u drugu sobu, a ja sam ostala sjediti još malo pa natrag u svoju sobu, u kojoj nije bilo nikoga osim ekrana koji je sijao kao balzamirani mrtvac okupan nečijim suzama, nečijim psovkama, i nečijim tvrdnjama da je Nietzsche bio homoseksualac

DOBAR SVIJET

u Kapucineru je žena, s rukavicama
do pola prsta, preko puta mene
obje smo na barskim stolicama
ona ima pivicu i cigarete
led se otapao. konobar je pjevušio
love me tender, ćelav, ali precizno
je pjevao Elvisa, uz zveket. čaše zveckale.
sjela je, sama kao i ja, točno preko puta pa smo
se dobro pogledale. sijedi gospodin
već pred vratima
ostavio je
rukavice pa ga je konobar dozivao nekoliko puta
gospodine, rukavice. rukavice, gospodine, i: rukavice.
tri puta. ona je gasila svoju prvu cigaretu
puši Filter 160.
gledala je tu i tamo
njega, mene, goste iza. pa stol, pepeljaru, ogledala.
koliko je makjato, sedam kuna, neka bude osam
u tim rukavicama, do pola prstiju
uplela se, to su bili prstići pol meso, pola vuna
nešto hrabro. praktično. posebno to vrijedi u siječnju
samo, u kafićima često čuješ neprimjerenu glazbu
jednostavno, vapaje, a ne glazbu

VIJESTI

koliko mi je ostalo
strpljenja. ona kaže: čekala sam ga šest
godina, i još ga čekam, ali kad me nazove izdaleka
da mi kaže kako ga boli glava ja to ne mogu više
jednostavno mi je dosta. maše glavom u jednu pa u drugu stranu
gleda prema djetetu na skuteru.
a jučer, jedna dama
u dobrim godinama
nakon dvije tri čaše, ovako kaže: kod vračare uvijek moraš
biti druga, ili treća. prva uvijek nadrapa
a ako si zadnja onda je isto loše, onda je umorna.
imala je tanke noge u lijepim sandalama
i crnu ogrlicu, i često, kaže, ide na jednodnevna kupanja
u Crikvenicu, ili na kavu autobusom do Trsta.
pa tamo sjedne, na kako se ono zove, ono na moru
sa željeznom ogradom ili lancima.

TINTA

on je time opterećen
takav vjerojatno piše, vodi dnevnik
u njega upisuje prvo svoje ime ili dan
zatim sat, otprilike, volio ju je, a onda više ne
bog dao, bog uzeo
kome da se žali, kad je nebo suho
i kad joj je htio naći stan, da je smjesti
negdje, da je se riješi
na fin način, ona ga je molila
da ga i plaća
ništa nije radila, nikada
gdje ju je samo našao, i grizla nokte do korijena
i sve je to pričao uz jutarnju kavu
sjedili smo ja sam pušila
i slušala, uz dva tri gutljaja kave
rekao je da je lijepo gledati ženske nokte
nisam se nasmijala
kao obično, nije bilo primjereno
duhovita primjedba u tužnom filmu, to je gorčina
ali je kava dovoljno slatka, istresla sam u nju
pažljivim kretnjama pola šećerdoze
a najbolja je prva cigareta ujutro
i okus kave i ništa te ne ometa
kao stara Indijanka sam na nekom drugom jeziku
opraštam se od njega, idem stubama, Aleksandrovima
u park gdje je zeleno, i modro
boje se miješaju, i jedan pas zavija.
i ti, i ona. mogla bi biti i tinta, razlivena
u različitim omjerima

SLJEMENSKA GOSTIONA

ona je dugo godina tu, konobari
i kuha, i izvodi psa do Grafičara kad nikoga nema
i priča s nama stalnim gostima.
već smo tako prisne da nas nekad pita
kako imate tako bijele zube.
nekad kad je gazda ne odvede doma
ostaje spavati u sobi iznad gostione.
ne boji se mraka, vukova, svih onih zalutalih koji
dolaze u šumu iz kojekakvih razloga. ima puno ljubavi prema nećacima
i brojnoj braći i sestrama. jednom bratu je poklonila auto
pa sad ovisi o gazdi hoće li je voziti doma.
ima jednog progonitelja. stari gospodin, uglednog zvanja. žena mu je kaže
prešla četrdeset a to znači da više nije dobra. stalno dolazi
i prijeti joj da će je odvesti gore u sobu. ona to priča uzrjana.
jesi li mu nešto dužna – pitamo je. ne, ništa. a stalno je tu
jučer me spasio Krešo. a ovaj je vikao jebem ti, uvijek me netko zajebe
a taman je bilo idealno, nigdje nikoga. po zimi kad nikoga nema popuši pet šest cigareta uz
kavu, izvede Zokija u šetnju, upali obiteljski radio. danas mi kaže da je možda neće biti ovaj
tjedan, zbog staroga. iznemogla sam fizički i psihički, kaže i kucne se rukom po čelu, kraj
sljepoočice.

GUMENI

ime mu ne znamo. uvijek sam šeće
ako vidi nas, ili uopće žene
zaustavi se, i dugo gleda. njega je uputno izbjegavati
jer ima problem, neki svakako. poznat je po tome
što iznimno glasno hvali pite.
nadimak je dobio po ćelavosti i po odsjaju svoje kože
i po pažljivo biranim riječima koje govori. rekao mi je da
ide u kazalište, da je gledao nešto na Festivalu svjetskog kazališta.
ima cijenjen posao. njegov problem su žene. to je otvoreno priznao
da ih ne razumije, i nešto je uz to spominjao mamu.
često se u gostioni raspituje za druge
žene koje tu dolaze. nekad ih i slijedi.
danas je opet prošao, i dugo gledao prema klupama
trudeći se razabrati koga ima i vrijedi li se zbog kakve lovine
spustiti sa staze kroz guste šume.

GAZDA

u svojoj planinskoj gostioni
ima ovješene slike morskih pejzaža. izložene slike
su na prodaju, piše na ploči. ima brkove. često sjedne
sa svojim kumom, ili nekim od gostiju. kad ga nema
znači da je u sobici iznad gostione, po nekoliko sati
ga nema. što gore radi, pitam ga, on kaže da leži.
više curama da mu donesu makjato. kako je lijen
one komentiraju. ponese mali jastuk pa sjedne na klupu
i gleda tko sve dolazi. kaže da su mu djeca i žena na moru
da će i on uskoro. puši i gleda, pa se digne i nestane. voli more, šume, ali
najviše svoju sobicu u kojoj se ispruži, i legne.

ONA

uvijek pita: kako je tata, i mama
i priča o svom mužu, sinu i dvoje unučadi. spenzionirali
su je s pedeset godina, pa vikendom pomaže gazdi
kad nahrle izletnici. ima vikendicu na Jamnici
na kojoj često roštilja s mužem. vole piletinu
ali on ne smije zbog šećera, a ni ona, kože, pa ih skuha, i ohladi
i donese psu. on čim se ona pojavi skače i traži
što ima u vrećici. kad nema prometa vrpolti se
i žali što nitko ništa ne jede. a tamo dvoje
odnijela sam kave, a dvoje mladih se ljube.
neka. vikendicu je podigla na kredit s mužem
ali su je uništili u ratu, a baš sam uvela centralno.
da, to nas je udarilo po džepu i po živcima. samo da je zdravlja
zdravlje je najvažnije kaže u odlasku, dok joj suknja leprša.

NA KLUPICI

na klupici se sjedi. čeka jelo s roštilja. pije izvorska voda
i kava prije toga. on dolazi s prostirkom i provodi
tu pola dana. kaže da mu je grad neurotičan
da je ludnica. priča s našom prijateljicom.
kad ne svira, onda je tu. sad je kaže slobodan od posla
i pun novaca. možeš i kartati, ili kažemo mu za Black Jacka.
nogom se igra sa Zokijem, koji je legao na leđa i otkrio cijeli trbuh.
dok leži na prostirci vrti u glavi kako će svirati. veli da dok je tu
u gradu ima razapete zamke za komade pa ode provjeriti
jel ima čega. prolazi autom, trubne. odlazi nekad prije nas, nekad poslije.

VESELO DRUŠTVO

odnekuda su došli. popili su njih pet pive za tristo kuna
kaže gazda. žene su se razgalile, i posebno grleno smijale.
padale su grozno glupe šale, ali glupe samo nama
koji nismo pili pive. otkuda su stigli. s kojeg se to mjesta
ide ravno u pijanstvo, sludenost, skupno i složno. iz koje firme. jedna je ostavila
dokumente, pa je gazda imao neprilike kad mu se javio njezin muž
koji nije bio u tom društvu. svašta, smije se. svašta, smijemo se.

GUMENI I AŽDAJA

gumeni se raspitivao o vama
kaže nam naša prijateljica.
a prije toga sam ga vidjela kako hoda za jednom ženom
ona uvijek dolazi sama, s psom, malo je jača.
vidi se jako samopouzdana. ona ga ne šljivi uopće
kao da ga nema. ipak, kad je pretjerao
tako se izvikala na njega, s vrha one staze
da sam i ja čula. ima tu aždaja
kako kaže moja jedna prijateljica za tu vrst žena
koje svugdje mogu same, i ne boje se ničega
i onih koje bi ti mogle počupati kosu, ako im se jako
zamjeriš ili preći ključevima preko karoserije.
iako ga posebno ne volim, bilo mi je žao gumenoga
neki se ljudi izgube od nesreće, od čežnje

MRŠAVI

kad se približavamo gostioni
govorimo jedna drugoj: gle, vidi se krov.
onda iz daljine gledamo vidi li se svjetleća
ploča iznad šanka, na kojoj piše Carlsberg ili tako nešto.
ako svijetli, to znači da je mjesto otvoreno.
da se gazdi ipak dalo doći, da nije jedan od onih
dana kad mu se ne da. ako njega i nema
unutra je sigurno naša prijateljica. možda i onaj
gospodin kojega ne podnosimo.
čule smo da ne razgovara sa sinom, da mu je
žena bila zbog njega duševno bolesna. kad razgovara
mora biti glavni. kad smo pričali jednom
je za našu prijateljicu rekao: seljača, što ona zna.
reko sam joj da ta operacija ništ ne vrijedi
ali seljača ne sluša. dosta je mršav, uživa u svojoj
kavi. što je napravio ženi, što je napravio sinu
ne tiče me se. ali sad kad to znam
i kad priča kako je proljeće najljepše doba
i kako su lopovi pokrali ovu zemlju dođe mi na isto

PLANINAR

sjedio je unutra
i pričao s gazdom. ovo nije ništa
prema Bjelolasici, to treba probati
sad sam došao iz divljine. četiri dana nismo
vidjeli nijednog čovjeka. spavali smo u skloništima
legneš na daske, imaš krov nad glavom. nekad ima i bešteka.
treba nositi alkohola
devedeset šest postotnog, češnjaka i rakije. ne pereš tamo
zube, nego malo gucneš. češnjak je za bakterije iz kišnice.
ovo Sljeme, to nije ništa. do vrha smo se penjali deset sati
a ne kao oni koji su došli autobusima pa su stigli za pola sata.
opisuje nam sve: kako je išao s kompom, on je profesionalac. kako treba nositi i
visokokalorične hrane
kompa je ponio rahatluka, od ruža, još da je bio od oraha, reko sam mu mogao bi te i opaliti.
ali poanta je u tome, kaže dva puta, da ti to digne samopouzdanje
vidiš koliko vrijediš, prema onima koji su došli autobusima.
vidiš koliko možeš izdržati, kaže sve crveniji u licu, koliko možeš.
pratio nas je stazom i skrenuo je prema Medvedgradu i prije toga još ispričao nešto o tome
kako Premužićevu stazu na Velebitu
zovu staza slonova, jer da to nije to, i da je Sljeme bez veze, da su to nazovi planinari i digne
dva kažiprsta naprijed umjesto navodnih znakova. ne znam, da sam ostao duže valjda bi
podivljao, završi on svoju besjedu, i ispriča se što tak priča jer je još svjež, pun dojmova

I ZADNJI GOSTI

otišao je i zadnji gost, osim nas.
gazda je već pobjegao gore, u sobu
da ne bi morao pospremati
pomoći malo. njih obje sjede
kamo će nakon ovoga.
doma. samo Zoki ostaje sam na Sljemenu.
ali svaku večer dolazi jedan gospodin iz grada po njega
već sedam godina i vodi ga u šetnju
sa svojim psima.
gostiona se zatvara, i postaje hladno.
ona će sad doma. nema smisla ni da mi više ostajemo.
sunca više nema.
i ona sad ide
u svoj stan i mora brinuti o svojim nogama
jer ih je operirala. koliko posla s tim mojim nogama, kaže.
onda će malo gledati televiziju, razgovarati možda na telefon s rodbinom.
sljedećeg vikenda joj je rođendan. ujutro će ispeći pite, jer je četvrtak
dan kad se peku pite, koje se nedjeljom pojedu do zadnje.
dok sutra u gradu bude počinjao dan, ona će se stazom penjati prema Zdencu
Zoki će mahati repom i biti pred vratima.

KOCKA, KUGLA

KOCKA, KUGLA

opet je telefon nekoliko puta zvonio, neka je, to je
ona, trebam smisliti da bih se javila dobiti te
zato uzimam kratke forme, uskliknike
kad je na sms-u onda je prpošnije, kažem
hej, i potpišem se, pa nek ide
na to ne treba odgovoriti
a sigurno će pročitati, hej ne obavezuje
a osim toga ja imam
ali ne smijem reći nikome
bi li bila dobra volja
ili vedrina, hej, to ništa ne znači a ispod moje ime
je asemantično, ne zatvaram u shemu
ne daj bože, samo sve povjeravam telefonu
kad zvoni dva tri puta i znam da si doma
i ne želiš dignuti poklopac naše zajedničke kutije
kad smo zadnji put razgovarale, rekla si da sreća ima nečiji lik
a možda je geometrijsko tijelo, otkud znaš

EKSTRASENS

ponekad, poslije ljeta, učinilo bi mi se
da se isplati odjenuti, neke žene čine i više,
mažu se, kad odlaze kupiti namirnice, a poslije ljeta
to bolje sjedne, namazane, golih trbuha, neke
spirsanih trbuha kupuju misle, dok
mali koji stalno stoji nekoga vreba, skitnica puši pred ulazom
s psom, kišne kapi hop hop po asfaltu, Nova Ves je puna psećeg izmeta
rekao je frizer ispod mene javno na radiju
kod njega se ljudi često zaustavljaju
jer ima jak i prodoran glas
kojim mami mušterije, ne izravno
nego onako beogradski
ej kako je
nego voliš li i ti kad čuješ tako glasno pričanje
i ti naći nekoga kome ćeš se derati tako snažno
od nježnosti, mamurluka ili poslijeljetne tugaljivosti
na uho

NEDJELJA, NEPOZNANICA

fis je povisilica, rad sustava na fotelji, radio svira
ovlaš odložen pokrivač, napuklo je početi opet sanjati
staklena jutra, polaže se malena nada pod deke, spakirane u ormaru
koji služi kao škrinja, bez ladica, tu nadasve uz par jesenskih jakni
nema nikoga, osim mačka koji se ponekad uvuče, i još dva tri pokreta
čekam da se okrenem oko sebe, dva tri pokreta, kompozicija je zadana
zato ti mogu posuditi koji dio, barem maramice, mogla bi se barem
javiti na sms, to je ukusno, nije agresivno, i odmah ću pomoći
otkrivanju, kad saznam mailom ću mu uz to, poslati poruku da ne mrzim utorke nego njega,
kad kažem nedjelja prokleta nedjelja nigdje nikoga
skladno je, kroz paučinaste zavjese do susjednog balkona
uzdižu se valovi užitka, bijes je odložen i čeka, ne mogu ga progutati, ne još sada
ali saznat će se tko bdi je u svom mraku, doma viška maramica
za brisanje nosa, dva su tri komada osjećaja razbacana naizgled kao odjeća po stolicama jer
osjećaji su uvijek važniji od bolesti, kojagod ona bila

CRNI STOL

crni stol, tegla zeleno-bijela prazna jer cvijeće
jede mačak, dijete vuče pikule po parketima. kažu da su parketari
narkomani, ovaj koji mi je stavljao parkete nije izgledao. svaki dom je od slame
iako je nisko, čini se da sam na nekoj uzvisini, dijagonala
je način slaganja, tako se dogodi, slažeš i ispadne nekad cik cak
riblja kost, nekad dijagonala ili
šetanje po prostoru u zamišljenom pravcu, užurbano more.
kako riblja kost ulazi jedna u drugu tako s kim sjediš nije neko pitanje
a postavlja ga se, s kim pričaš
imaš li u tom dijelu prometa, ili sve teče ravno.
ne pušta li more barku da lagano klizi. kao pikula kad bih okrenula leđa ovom
prizoru, kad bih bila pikula ne bih imala leđa. provjetriti prostorije, kuckati prstima po stolu.
zrak je čist, i prozori su opet zatvoreni. crni stol je na
svojem mjestu, točka, kraj ove sobe. ona počinje s bijelim stropnim zidom.
okružje, okružje.
vrtim se u stolici. sve što ne činim, a mogla bih, na raznorazne načine. svaku radnju
zamišljam kao jedan šlager, ili jedno uputstvo
kao zrnce prašine.

POVRATNA

što više reći o tome kako u ovo jesenje jutro
dignuti jednu nogu za drugom, ispružiti
poluduge ruke, u laktu savijene, one se pružaju
kao zgužvane plahte, prelomljene u zglobu
ali plahte se izravnavaju, a onda opet to radi tijelo
ponad svega ima mjesta tu za mehaničke poslove
istegnute ruke, kao i istegnute noge, malo
tko je jak ima slabo tijelo, nježne osobe
vole kad se dogodi opterećenje
dobivaju na masi
i zato vole stvari i događaje
kao kad se ideš vagati s previše odjeće
tako im konstitucija traži breme
raspoređuje se, dobro je
kad u rano jutro imaš dovoljno masnog tkiva
koje se neće istopiti do večeri, do spavanja
i nećeš postati čvarak nego
najbolje bi bilo biti bestežinski
ali znaš da to nije moguće, zato je tako privlačna ideja
da zadržimo tijelo, ali bez mase
kao ovo jutro bez boje, ili događaj bez okusa, poljubac bez ugone
privlačno jer je proturječno
a to je princip tijela
kojemu smeta vlastita težina ili lakoća
ovisno o tome koliki smo ili kakva je levitacija
zato ću dignuti jednu nogu, za drugom, ispružiti poluduge
u laktu savijene ruke mirno kao da rukujem sobom, pridignuti se

NEĆE BITI LAKO

ne kažeš da ti se žuri
a ni meni. svi govore
a ti oblikuješ.

skupiš noge pod stolom
i tijekom razgovora se vidi, odmaraš se zadovoljna zbog
obavljenog posla, i posla koji te čeka, i onog kojim
se upravo baviš.

govoriš radišno i lagano, ne šparno, s mjerom
svaki razgovor ima mješavinu
vedrine, zadovoljstva, oslobođenja od
uživanja u.

da li bih mogla unijeti nešto. uz potrebu da pređem iz ustaljenih
aktivnosti na one koje bih voljela da pretegnu, ne moram donijeti ništa
ostati samo sebičan, blagi poremećaj, ogrebotina, a tko ih nema.

masa ogrebotina, o tome pričam. ali zaboravila sam

da tvoj razgovor ima primjesu, on je dnevna

dragocjenost, bez posebnog sadržaja. željela bih obrisati stol. hoćeš li i ti obrisati
stol. kako ću reći: dolazim odmah,

čekaj me ili dođi svako jutro u moj dom s nekom lizikom
nekim pecivom, pa onda

POMOĆNI GLAGOLI, GLASNE REFERENCE

i loša veza ima svojih prednosti
baca te u očaj
moraš razmrsiti, što ti se to
da biti s njim,
što je to
a opet ide uz njega.
i što od njega, uz tebe, koji dio. i vaš je razgovor
racionalan. uz Cohena
je malo lakše
čisti kao monah, i njegova ptica, na žici
stvar koja ide i ne ide
u isto vrijeme, savršeno, s njom, kažu počinje
i završava koncerte
ona je znak ničega, pjeva, sama ptica ili žica, koja titra

GLEDAJ KAKO POČINJE SNIJEŽITI

ostalih sedamdeset putnika se osjeća dobro
Indija je na poluotoku
vrijeme
oblačno uz oborine
tipovi snijega su minus četiri, minus deset
stvoreno za spekulaciju
answer me. miješaš odgovore
priprema se potajice
vučeš jedan godinu dvije
u praznoj dvorani crkve
bilo je opasno
i sveti Ivan, četiri Marije
djetelina, crne kraljice
Medvednica, zdravlje. svatko voli
svoju priču, u priči je zametak patologije
on može rasti ili se odmjeravati
o druge priče, tako priča sadrži bitno
određenje, tako joj ne izmakne kraj
ponaša se kao i druge
kad puno radim izmakne mi
ona nezajažljivost, začetak
zametne se, opasnost nije u igri
nego poslije. umontiran trenutak
je upravo u tijeku
stabilno, na nuli, ne previše, ne previše
gledaj kako počinje vjetar, ovoliko snježnih pahuljica
nema nigdje. aha, mogu biti na snijegu
ništa nije izgubljeno, ništa tek počinje

SVE ŠTO IMAM

moj oblik čistoće mi daje prispodobu, nekoga tko putuje.

ovako: ja sam tebi dijete, ti si meni dijete, i još lik oca i majke, a imamo i žive roditelje, i roditelji smo svoje djece. i još više, tvoja sam teta, stric, baka, susjeda, ti sestrična, sestra, školovanje, moj rad i još, k tome, moje vrijeme.

pa se, onda, mi koji jesmo odvezemo

na ručak u Zagorje, kartati, ti baka ja s djedom, stricom i susjedom, rad na crno s radom u bijelo. u jednom nas trenutku, kad odmakne večer, igra potpuno obuzme, zaboravimo sve ostalo, tko je što, kome i zašto, nego samo ono, jedno ostane pitanje, zašto.

zašto si bacila. zašto sam ga bacila. kažem im da je moj oblik čistoće savršeno

siguran. igram pika jer imam samo pika u rukama, to je tako, s tom kartom sam se rodila.

to već tiše, u bradu, za sebe, prošapćem, a oni provjeravaju. otvaram ruke, a u njima sama srca. crveno, a nisam lagala. i to mi je nejasno, još uvijek, a nije prijepis sna nego moj oblik čistoće, ili sve što imam

SVE ŠTO IMAM, II

zaboravila sam reći
sabrano je sve, tu smo.
ako je sve bila kriva karta
a istinita.
svakako, crvena ili crna, ako na nju igramo
možda bude nešto
i to vrijedi puno, slažeš li se. dali mi sve od sebe ili ne
ako se nešto, barem na pola sata, zbiva poslije ručka u Zagorju ili Zagrebu
gdje smo, što da bacim
možda trik, da bacim kakav trik. imam novi kaput, možda su mu rukavi
sposobni za igru.

RAVNO

prije nisam bila spremna
sad jesam. vraća mi se
da istina nekad izgleda kao ludost. on mi je
to rekao ovako: sijao sam sjeme
ali malo gdje se tako primilo.
htjela sam nešto reći, bila sam jako govorljiva
a on je rekao da dovrši, prekinuo me
ali ostavite vrata lagano odškrinuta. ostavite
vrata lagano
ostavljam, sad znam
to je priča o vratima. malo odškrinuti
ne previše
ne premalo. trajekt vozi, dobro mu more
barku mu puštam, kao da znam kamo ćemo

KAVA

treba mi crna kava, ne samo trenutak
nego duža kava, u koju stane
nevjera i cinizam, tvrdoća
pa prijelaz, ispijen, dno, mekoća svježeg taloga
a on se ne pije. ionako se moram skinuti s bijelog poroka, nazovimo to previše šećera previše
bijelog i tražim nešto gorče, oporije. otpor zapravo.
život, onako kako uz bijeli dim ide crna kava,
malo uzemljenje malo podizanje, ritam, izmjena, trenutak, mi se dogovaramo
utorak, može utorak, jedan dan veljače, poslije dva

POKUŠAJ

imam dio za sebe,

gledao me blago ispitivački, ili hoćeš istinu ili nećeš, dok mi je to bubnjalo. um i duša moraju surađivati

jezik se ne želi zaplesti, iako bi na tom mjestu bila najljepša maska, ali kako, kad ne govorim, nisam baš sigurna. ti si najbolja osoba, za opisati, ne proizvodiš tup suvišni zvuk dok je uokolo tišina. možda dužd u Veneciji, začarani ratnik, uvela pojava, blijeda s nekoliko tamnih kapi u očnim šupljinama. ispod svake blijede pojave naći će se svakodnevica, iskopat će je, u šupljinama protutnjati kao brzi vlakovi, i sve osim bubnjanja željet će te odnijeti, u spiralno uvijanje ovog razgovora, dok snatrim o koječemu a tvoje su oči bijele s crvenim žilicama. i okolo nas prije vina, prije gozbe, svi odlaze u nanosima. ne bih voljela da si lavina, ne, samo biraj: telefon je na stolu, nazovi hitno onoga koji spava, pa mu reci da si ti žena torba ili novi smeđi ruksak

kojim se ljudi služe, i koji ne propušta nijedan uzvik. grozna je predbožićna gužva
grozna

BOŽIĆ

cijev je stara više od trideset godina. otpadne vode su se tu godinama slijevale. zvone zvona. samo, zašto u doba ljubavi i mira, imati puknutu cijev u vodovodu. ni snijega nema. kamo pada? ne treba popravljati kičme, samo smanjiti ležanje. sad kad bih htjela nešto, nemoj da te molim, da nam se ljudi smiju. imaš točke, bohem kocke, okrajke. pidžame, da, pidžame. imaš ti ideju. od čega su one napravljene? od kreme, kreme za lice. naručite karte, na ime i prezime, ili na broj, vrtjet će ga u bubnju, preksutra je izvlačenje. ali u subotu
u subotu je svečanost, u plišu i krznu. idi prema gore, sad se povećala slika, završite ovo, zaredite se

SUNCE, I OSTALO

LJETNA PRAŠINA

veliko cvijeće
u betonskim posudama. dijete trči.
broj, zastoj. vivisekcija
nema boljeg dana
za bruhanje motora.
isto tako: dim, olovo
koji put, brašno, vatrena kugla. sunce udara
u bijelo platno rolete. svijetle odbljesci na pločniku.
svi se spremaju otpočiniti, smanjiti kretanje.
i tako se, uz zvuk hladnog glasa, razabire
tko upravlja ovim danom. u prizemlju
preko puta marljiva tajnica tipka. zvonit telefon. javlja se.
plava kosa zavezana u repić se trese. isto kao i danas
je li to već bilo jučer. taj okus poznatosti u ljetnoj prašini
ulice. digitalni fotoaparat. kad sam zavolio emblematiku, kazao je jedan znanac. može li on
nabrojiti tisuće razbacanih imena u telefonskom imeniku, postrojiti glasače po okruzima.
plivati prsno, zvoniti zvonom s ulaznih vrata da riječi izriču nabrajanje, da kažu kamo bi sa
sobom, prazan je svaki satni mehanizam, i voće odiše prazninom, i zdjele. pazi, kažeš sama
sebi, da u tom stilu nastaviš. izbjeljivanje prašine, veliko cvijeće, i sve te betonske posude.
preko trči dijete, dim, olovo, platno rolete, sunce kako oblikuje odbljeske

NOĆ

noć nije samo zavijanje, prispodobljavanje, noć je i vrlo
probrana. ili poruga, ako treba doći
neka dođe u noćno doba, kad svi tumačimo
nešto: film koji se odvirtio, priču koju smo čuli
netko se prisjeća djetinjstva i kako je to bilo
kad je s knjigama bio blizu
kolodvora. jednostavno: noć podiže
umjetno ili prirodno sagorijeva, daje nadu i njezino
tanko odvijanje, sipljenje ili promicanje
gomila višestrukost, udomljuje u otvorenu kuću
više nego jedno biće. pa da.
a danju skupljaš, i vrtiš se, kao i svi
pomalo, pa onda još malo i još malo. a onda kad padne tama izlazi iz nje i
ta prijateljska blagonaklona završenost, obzirnost već dogođenog
bez ijednog, drugog ili trećeg, bez tisuće, bez retka.
noć sagorijeva. radi to uredno, pomiče kazalo, unosi grafičke izmjene
pridaje kraticama važnost punih riječi. noć, kao i more, pripada onim velikim šumnim
cjelinama, pred kojima misliš da ne vrijedi nijedna ispravka, nijedan
krivi stih, nijedna pogreška u sjećanju ili materiji. pojavi se neka dragovoljnost, razmaženost
osjetila koja govore: ma lijepo je, sve je
lijepo i ti povjeruješ

SANTIAGO

tamo bi pristao reći i riječi
koje ni ne slutiš,
pobrkao bi naglaske, izbacivao krikove
tko bi znao u što si se upustio.
u Santiagu žene vjerojatno imaju lica isparana
od sunca, puše cigare, predodređuju se za žegu
čim se rode. htio ne htio
to bi stalno govorio, bez završetka
podbadao rečenice, zamahivao bičem
tjerao to lijeno bivanje da živne.
da, nikad tamo ne bi išao samo tako nego
da ti svaka navika otpadne
kakav listopadan svijet, to bi tražio
i u procjepima i usred buke, nešto što bi
te tjeralo, naprijed, dalje.
ono što ja očekujem od putovanja
ima korpulentnost cijele fraze, ima svoje nešto
što se samo naizgled mirno kuha i klopara, tjera velikim
kotačima na klepet, poskakivanje i zaustavljanje. donesi
mi takav suvenir s putovanja, neku pepeljaru u kojoj ću kad je pogledam
svaki put vidjeti Čile ili Tajland, u koju će pogledati i dijete
i odrastao čovjek. donesi mi vršak govora, svrhu smijeha, razdražljivost čekanja u foajeima,
ruke koje su plele po papirima, oči koje su gledale hram, ili u ništa.
podsjeti na slona, koji spava, i sve njegove simbolizacije. pa na šamana. uzmi nešto mojega,
ako može poslužiti, oči zahvalne zbog poklona, uravnoteženost onih koji se rijetko kuda
pomiču, ali kad to učine odlaze u nepoznato.

NA SVADBI

bolji hotel. skupine svježe oženjenih parova. i stariji.
i većina pleše. neki oklijevaju. moja sugovornica kaže: ovo je jedna od mojih pjesama. dobro je za ovu večer, ili bilo koju, biti, slaviti, biti slobodna. snop mušica se skuplja oko svjetiljke s one strane stakla. uskoro ću se dignuti
i dok možda pada opeka s krova, i brojim mjesta paučine i sitnih mušica i kako pada cvjetni prah, kako se večer rastače u svjetlima, ili umire i zadnja ciklona
iznad Genove, kako se spajaju ljudske oči s usnama, koje bi htjele nešto reći, ali sve to podmiruje glazba, umjesto svega je ta glazba
i onda mi kažeš, mudro, mudra, da slijedim svoje osjećaje, da izabirem što mi se sviđa. ili čega. ili, ako neću, mogu misliti na kloktanje
uragana koji će kao Izabela ili Marijana, kao kakva prodorna kiša i čekanje da prođe pod strehama. mladić je izašao na podij, ozaren pogled, i pokreti tijela, i njegova djevojka, i svi koji su bacili sakoe da bi bili plamen, ili plamičak, i mi koji smo okolo brinuli o prirodnim nepogodama, i oni koji su samo sjedili, da bismo bili uhvaćeni u kruženje zamrznute ribe, koja je bila nedovoljno pečena, kažem to za sebe, možda je to baš ona, pjesma ili slučajnost, pravilo i njegova iznimka, parno i neparno, sažetak i list na vjetru, i kosa koja je nemirna. bit će još mojih pjesama, kaže ona, i gledam njezino lice i slušam njezinu pjesmu, s nekoliko sumnji upućenih glazbenicima. koja je moja pjesama. i, ako ih ima više jesu li ih donijeli u koferima s glazbalima ili ih znaju svirati i rade to godinama.

UZMI ZRAK

umjesto obraćanja drugom
ili već nekom nepoznatom, dragi „ti“,
jeste li se ošišali. provodite li to, odjeća i obuća
i navike i promašaji, kao i svi, i kad pukne top s Lotrščaka, bi li odgovor
mogao biti „ne“ na lijepo sročeno pitanje: hoćeš li, hoćete li
ali ja ne razumijem, previše brineš, i predobro je
nitko ništa ne razumije, to je negativno ne razumjeti
govor koji će poduže trajati. uzorni i provizorni
oblici, prštavo kamenje, reći ćete ne shvaćamo, ali u mojem koferu
ima solidarnosti, prekaljenosti, ne smijete jedni drugima govoriti
nego piece of cake, sigurnije je. uskoro ćemo prijeći iz terora
u razobličnost, rasporemiti patnju, ispraviti osobne stvari, okupiti se
za rođendan, ali donijeli smo odluku, da će se zazibati
je i nije, radi mene, ili radi tebe, što ja znam.
i nije radi nas, nego više zbog sunčanog neba kojem nema lijeka
ni analgin, nema pomoći, ni 92, od baš nekog detaljnog totalno drugog razloga, i večeras
ima kraj pameti, zbog toga što će svojim radom doći do svega zaziva normalan život za
vježbanje, posebno kad ti se učini da je kraj nečega, a zarez kad ti se učini da ima nešto
važno što ne nanosi bol, nego uskličnik onda stavi bolje uskličnik, a dvotočje za uzbuđenost
pred nečim i visoku ogradu i jednu sjenicu u kojoj ćemo provesti popodne, okruglo i htjet
ćemo u toj sjenici biti promišljeni, i precizni ne ovako prljavo, nikad više ovako zamućeno
nego it is in your head reći uzajamno, i onda će doći pod naše ruke maleno cvijeće, još
maleni ždralovi

Uzbibanost točke

dolaziti kući nakon razgovora. ne otvarati prozore
ne dizati rolete. ostaviti sve da tinja
da se stvori ono što će biti glavno, zadnje, riječ
ili zvučna površina. da te obuzme
iz tinjanja proizašlo, strujno ili bešumno
od ovog sata odvojeno, sanjanje o prolazećem i o onome što
ne bismo nikada: da padne tlak, da budemo neizravni
i sve neizravni, da neugodan
govornik ne kaže dobar dan, i njegova sugovornica
da ni ona ne kaže ništa. kad će ti trajno
nedostajati trenutci, obasipanje vedro ili tamno
živopisno, ako ne sada? nekad i samo
vijuga među ravnim crtama, treperavo
pulsirajuće namršteno razotkriveno, kolebljivo, skraćeno, zgusnuto. imena i prezimena,
prikladna za igru, i obilježje i je li sve tijesno pripremljeno i nastupaju li zamjenice. idemo
ravno. isprepipane aluzije, završni nepravni govor, suho i neprikladno kamenje. da li me
razumiješ, pitam se, postaje mi svejedno, a to je dobar znak. svijeća je dogorjela. kao
prijatelj koji je bio na dužem putovanju, možda do Australije, vratio se razumni dio cjeline.
i pozdravlja te.

SUBOTA

kao kad nakon buncanja
vidiš da ima sreće u rečenici, koja s puno ushita srlja
svojoj točki, veseli se, što štima, kao terenac koji odvaljuje
kamenje na cesti, i zadržava me od glazbenog spota, jer krenuo je pjevač
u turneju, a lijepi slijepac svojoj gesti.
tako i svaka ispeglana vijest, na radiju, koju se redaktori
pripremili, spiker pročitao, mi smo slušali, to više nije moja briga
možda je ovo tren kad čovjek sve ono što voli
više ne voli. tako, tako. ah, kako smo nasamo, kako kad napuštamo
brod s jedrima, i ponese nas pjena: kad čovjeku ostane malo. kad u svemu što voli... na
poziciji broj dva snimam tekst
bacam glazbu koja me je dovela u ovo stanje, u blizinu plesa. započeli smo se obnavljati, zar
ne.
najbolje je sačuvati kose oči, ispraviti izražaj, biti Japanka. kako svim čudima upravlja
prozirnost, a divna se bit života slijeva kao ptica, i ako ne znaš kamo, pjevaj, leti dušo, da, to
štima, kako je sve pod kontrolom, prošlog tjedna dobiti par rukavica, koje drže toplinu tijela,
i everything se pomiče prema svakom predmetu, i puno toga još ulazi u prostor, jedna ptica,
kolekcija pjesama, i 95. godina, i zamisli, jedan nokat, koji se malo skratio, i radijator,
subota, i hit dana subota je subota je subota

ISPOVIJED

ljubav je lijek protiv svega. ljubav pobjeđuje smrt
jer kad te ponese imaš svoj oblak. na tom oblaku je kuća
stol i krevet, sudoper i ima novina, dnevnih, i prekjučerašnjih
ima i salate, zelene, koju pereš.

ljubav je lijek protiv dosade jer kad te ponese njezin ritam
sirene ti ne mogu ništa, sve sirene ovog svijeta: ne čuješ i ne vidiš
uši su ti začepljene, i sve je roza.

ljubav je kad te nešto duboko iznutra pokrene, kad ti brat i sestra
postanu ptice i škiljavi starci, s bocom i bez boce. i kad nema drugoga
nego otisnuti se na plavo more, u zagrljaj valova, uuu. uzviknuti: gle
što mi se događa, gle što mi se događa. može titrati ili tutnjati, ili zašto baš ja
pitati se, gubiti se u buci i mrmoru, privatizirati sve misli i učiniti ti se da vrijede sve
poslovice. ovo ne predstavlja ni poziv na ljubav, ni poziv uopće. zabavna je ljubav,
izvanredna kad razmislite

kad uđe ona ili onaj kojeg volite, ili kad ih ima više, ili kad zavolite neke zvukove. baš je.
morate biti snažni da volite, jer svatko može reći poslije: kad si ono otišla, ili otišao, srce mi
je puklo ali samo oni koji su voljeli znaju kako to je. vaša glava nije više vaša: u njoj se
miješaju slike, mogli bi plakati, ali i biti samo njeni, učiti i gledati vijesti iz svijeta, mogli bi
se konzultirati s nekim, ići na tradicionalne priredbe i misliti o regionalnom razvoju, ah,
mogli bi imati poteškoća. upozorite svoje bližnje da ste zaljubljeni, ne pre naglite, da ste
mudri, da vas krivo ne shvate, da se to vama inače ne događa, inače ne, ovo ne predstavlja
poziv da nekog volite ali nešto vas je duboko iznutra kosnulo, neka blagost prema nebu,
pticama, i sunčevom odsjaju, neki feeling slow, usporen, kao u transu ili mjesečarenju, i
neka ta glazba ne umre, neka svira i balkon neka bude otvoren. može i malo vode, pa mirno
objavite svima što krijete

ŠTO NAKON ISKRENOSTI?

što nakon iskrenosti.

jedna laž. prešutjeti nastavak.

izmisliti fantastičnu pripovijest, pričati

do zore: o tome tko koga voli

tko koga mrzi, tko je bez veze

tko je tako-tako, o znanju koje dijelimo

o raju kojeg nema, o Blakeu i Yeatsu

i o Krapini i o zamahu palicom

i o njezinom crnom ishodištu

i magličastom pogledu, i još,

o Zanzibaru, o prigorju, maslinovim granama

u jedanaest sati. što nakon laži, opet pričati

o zanimljivom irskom seteru, o pogačici kakve peku tu kraj

knjižare, o automatskom mjeraču, prividnom i prostranom

ambijentu, krajnjoj svrsi iznimaka, i o pravilu, novom pekaču

za roštilj, o krvi i znoju, zatim o yogi na zapadu

i sjenčenju, ambalaži, o sitnim slovima koja ne vidiš čitati, o Oxfordu

i zamišljenosti, što nakon iskrenosti, opet pričati

o povijesti jedne zablude, o izgonima, i spaljivanju, o svemu možeš pričati, hej, samo

izvoli, reci mi prije je li to iskreno ili lažeš, znaš li, i ako ne ti, tko onda, reci istinu ali prije

nego se dovrši laž već ulijeće, i s njom se miješa, pa jedna u drugu, prema drugoj trče, i

bum, tu eksplodira podjela, sve je opet moguće, nakon tog sukoba, i jedno i drugo su u

krhotinama, a ti mi kažeš: volim proljeće, a ja ću na to: i ja, a najviše ljeto. najviše sunčana

razdoblja.

JE LI TI DOSTA

je li ti dosta
dušo, prizemi se. polu si luda
izmišljaš, nabrajaš, samonikla si
kad mi kažeš dosta mi je ja ti se ispružim
kao tijelo, kao ja, uspostavim se
i sve okolo sredim, porihtam
da se možeš spustiti, mirno. jesi li dovoljno
letjela, prigorjem i oblacima, i zamišljenim
perivojima, diljem nečega, poprijeko i unatrag
jesi li ušla u Austrian Airlines ili si neograničeno
surfala, s kojim modemom, koje si boje, metalik ili
tundra zelena, nalikuješ li ili si lažna dvojnost
i voliš ići u Branimir centar. jesi li probuđena alarmom
kao i ja, ili se budiš okupana suncem, i ne ustaješ kad je kiša
jesi li gledala sinoć Latina, i jesi li išta od toga razumjela
ili te se ne tiče, ne posustaješ li, ili ne daješ nikakvog znaka
kad bi mi mogla dati
zajutrak, i reći da postoji soundtrack za sve to

kad bi ukinule podjelu, dosadilo nam bi, prenemagale bi se
krile se po zakutcima, plesale na rubovima, htionske religije i običaji vatre, i izrast kose,
samo danas, dvd, uhvatile se u kružnice
pa onda bi sjedile, nas dvije, u Pakistanu, ili u Senegalu
kad mi kažeš dosta, ja završim, lakše je tako poslovati. automobil Peugeot, ili poslovni svijet,
petnaest, što hoćeš od svega toga, pribavit ću ti, i gledat kako mi se spuštaš ali brzo ćeš biti
nezadovoljna, otresita i ostaviti me. poslušaj malo vijesti dana, što je s prihodom, što s
Gazimestanom, napiši blog, sudjeluj u ustrojstvu, poretku, a u konačnici, svladaj se. moram
biti stroga prema tebi jer si kao dijete, komentar na kraju stranice, povjerenik za zdravstvo,
telefonski razgovor, okretaji mašine za rublje, moram stalno nadzirati i davati ti za pravo,
pjevati, ako treba, da, i reći freedom, i never more, i flamingo, ptica, i četiri godine, i pet
godina, i znam, znam, lijepo, lijepo

OSJEĆAO JE...

osjećao je da voli refrene
i da u njima sudjeluje.
da kad sjedi i sluša, kriomice
otkida od nekog svijeta, u kojem
ima uređaja, i kuna, i cole, u kojem lidl
ništa i klima uređaj mogu biti zajedno
i podjednako i jako i jeftino i bez rezultata.
i on osjeća: taj diesel, tvornička cijena, my baby
is gone, osnovna škola, prilog iz blagdanske kuhinje.
a onda opet slušanje: sretan vam Božić, očekujemo da ćete odvagnuti
vaše rečenice, biti slastičarski prvak, da ćete dobrovoljno uzeti la coste, miris zlata,
komprimiranu medalju, otvoriti radnju, zatvoriti radnju, istovariti smeće u kantu, što biste i
što ne biste.
da li da se to obriše, ne. lakše je učiniti sve jeftinim, i dojam, koji je bio sročan u frazu,
pretvoriti u oproštaj, što je razumljivo, sve dobre rečenice su u oproštajnom tonu, s
intenzitetom onoga koji ih je htio imati, podijeliti s njima nešto svoje, ali one su ostale
njegove bivše, njegove. želio je onu koja ne ulazi u konkretni život, zato je valjda, jeftino
bez upotrebe, ulijevao u sebe glazbu, sto tisuća, Božić i listao glorijsku. nije vjerovao u
uzvišenost nego u neko grotlo koje sve jede, u žitnjak bb, hej, molim te, u ovo i u ono
i on ne može reći ne, kako bi mogao. i jasno, to ide, ide, sastaje sve sa svim, pršti i opija se

KAŽEŠ MI

kažeš mi, otac mi je borac
a mama, mama. ona je iz umjetničke obitelji
nesnalažljiva za život. gleda me zajapureni konobar
koji je navio glazbu do daske
da vidi da li se bunim. nema veze čujem te.
kažeš ići ćeš kod vidovite osobe
u vezi tvojih emocionalnih problema.
neka Hercegovka. i da, kako je biti borac, kao tvoj otac
i kako ne podnosiš bespomoćne žene.
kupljena mala knjiga, na stolu stoji, preda mnom
na njoj piše „Dar sreće“, napisala Helen Exley.
fotografija cvijeća na livadi, i piše veblice commerce.
slušaj, kažem, tu piše: radosno je srce neizbježan plod srca koje
gori od ljubavi. majka Tereza.
sad je vrijeme darivanja, kažeš, a znam da ti voliš čitati
jednoj prijateljici sam kupila: budi što jesi.
ja ne znam, da budem ono što jesam, trebala bih prestati lagati
prestati govoriti poluistine, na poslu, s ljudima.
glasno razmišljaš.
ali nekako danas najviše volim slušati o tvojem ocu
kako je borac. putuje avionom, ima osamdeset
godina i svaki dan ide raditi. vratit ću se taoističkoj pjesmi, Pam Brown i Ralphu Waldou
Emersonu, nekog drugog dana. ne danas, ne danas. hvala ti na poklonu. vidimo se. bok
i ne, ne želim biti kao tvoja majka, nego kao tvoj otac
htjela sam viknuti. ali već si skupila stvari u torbicu, uzela jaknu i nasmiješila se.

IZNAD ZEMLJE

žene iznose rublje na sušenje

bio je potres u Zaprešiću, nedovoljno jak za materijalnu štetu

bio je dobitak, putuje mama sa sinom u Graz ili Padovu

baš lijepo, a onda opet, stigli su poručnici i veznici, i sve se

nadimlje, raste jedan brijeg, na nekoliko tisuća metara iznad ovog grada

tamo se podcrtavaju rukopisi i sklada se glazba, za nekoga tko se ne zaokuplja božićnim

sajmovima, onoga koji može tresnuti šakom po stolu, i zahtijevati presedan, da mu se isplati

bon, hoće bon umjesto novca, za onoga tko utrljava tonik u kožu, za onu koja baca uplatnicu u koš

i prijavljuje se za nagradnu igru nescafe, i sve to povezano s gledanjem kroz prozor

s odrescima od ručka, manje s disketama, a još manje s mačkom

koji skače po boru, i ruši kuglu za kuglom

i pomalo i likovi na Krležinoj Gozbi, i piruete smrti Raymonda Carvera

i ne pomiri se, svi ti govore da su dvori visoko iznad zemlje

u njima taj gospodar zakucava čavle u daske, i grli mrak, pjeva krilatice, istiskuje prašnjave simbole iz upotrebe, i naređuje

kome kad zatvorimo dragulje u kutije, kako ćemo postupati u slučaju pomodne priznanice, poklonite pet kuna ili više ili manje, za djecu Hrvatske, koji nalaže kako ćeš potegnuti točku visoko u zrak i ostaviti je, taj gospodar zna postupati s kolebanjima, istiskivanjem se bavi u slobodno vrijeme

i odobrava, daje ti to kroz znakove: uskličnike, ili leteće točke, ili motocikle, nekad dobiješ zavrzlamu, nekad alat za šminkanje, nekad ti pošalje žlicu, sad je vrijeme za ručak, nekad prodire u svaku tvoju poru, mijenja ti krvotok i nanosi balzame od kamilice.

BADNJAK

on živi
na vrhu brijega koji se ne miče
u svojoj polupokretnoj stolici
onoj na kotačiće, sastavlja teoreme, iskaljuje se na rednim
brojevima, tiho pjevuši popularne napjeve
za Božić Nat King Cole i Bing Crosby
nezamjenjivi ste, poručuje krijući ruke u nekim zamotuljcima
koji izgledaju kao rukavice, ali možda su to samo nekoć davno
bile, i puno vas volim, u žutom i narančastom
purpurnom i zelenom, u obrisima i u gradovima u kojima jeste
sjedi i pušta hitove za Nataliju, Manuelu i za malu Doris
i Giorgio, odjednom vikne, pa zašuti i otpuhuje.
trudi se, utjerava otvarač za konzerve u ladicu u koju
je stavio i priznanice za porez, bacio je broj, svoj pin u smeće
kaže sam sebi, čudno, uvijek sam vjerovao
da kod boga vlada red, da je protestirao bio aktivan i dovodio
sve i smisao i učinke i vjerojatnost, da je sve poricao što bi ga stjeralo u kut
da je okretao stranice kao sumanut da vidi što se protiv
njega piše, imao svoju press službu, imao vjerovnike i dužnike
i tarot karte, i sve koji su brinuli da ostane dugo vječan

kaže, bolilo me je uho, imao sam operaciju i čekao nalaze
pušio sam, da mi to nadomjesti ljudsko društvo, i redne
brojeve, izbacivao i dodavao znakove za zbunjenost, za suvišno
premetao ladice, da nađem priznanice, za društvo i za poredak
za znamenje. da je ovdje, da se nije izgubio u trgovačkom centru, prošao
kroz crveno, na badnjak uz
bor, mislio tko je tko u splitskoj luci, koja klapa pjeva živjelo more, kad se ptice gnijezde i
kad će na skijanje, oh, na svašta je mislio, neumoran, onda je odlučio otići na reiki, a majstor
mu je rekao: pa vama glava bruji, morate manje misliti, a više plesati
i onda je osjetio kako mu navire smijeh.

U DANIMA KAD MI TREBA OBIČNO MALO POVLAĐIVANJE

kako si, pitam, i shvaćam da to nije ni približno dobro
ni približno loše. san koji se hitno približava, vlas kose koja
određuje krajnji dojam, koja pada u određenost frizure.
tako i o najmanjim stvarima, gotovo nevidljivim, ovisi
hoću li, hoćeš li reći: ja te čekam vani. kihnuti. biti solidarna
vjerovati u politiku svijeta u krizi. ponekad o naklonosti
jedne muhe, istisnutog osmijeha, razumiješ, ponekad o poravnanim
računima ovisi imamo li jako dobre replike, ponekad o
smušenosti i borbi nesvjesnih sila, kazne i okolnih gradova.
priče o tome već su zastarjele.
pišeš mi nadrealne groteske u danima kad mi treba obično malo povlađivanje, kimanje
glavom ili osmijeh. nalažeš mi, preko mene, da pričam i nižem, i da
nema glavu ni rep, da prekoračim interpunkcije, pozabavim se takozvanim
bolesnim rečenicama, onima koje trpe, koje su krnje, zabačene, kojima treba
ispumpati želudac, onima koje nisu dospjele biti zaštićene
i zasnovane. čak i slikaš njima, sponzor si
dobrotvornih akcija: spasite krhku misao. sačuvajte značenje. istisnite iz nemoguće vatre i
plama, iz pjesme, prokleti zamašnjak. nakon svega, ne osjećam ni umor ni olakšanje. gledala
sam šator, i mislila na tebe. gledala sam šalicu kave, i mislila na tebe. govorili su pola godine
zatvora, i splitski stan, i pit bull, a nisu spominjali tebe. gdje si bio. moram nadoknaditi,
liječiti iscjeljivati, moram se pozabaviti time. prilagoditi nagradno putovanje tvojem
nedolasku, podsjetiti se na osnove ponašanja, poslušati vijesti. baš me zanima hoće li doći
pizza. hoće li inspektor pronaći zločince.

HOĆEŠ LI

govorili su mi da postoje životni i beživotni ljudi
tu sam podjelu primjenjivala, usrdno i pobožno
živjeti je uglavnom značilo to: živjeti. beživotnost je također značila
živjeti, ali.
ali, to je bila neka vrst grijeha prema životnosti.
a sveto je pravilo, jer svetogrđa nije bilo, samo život. trpko. slatko.
nisam više sigurna da znam gdje je jedno, a gdje drugo, i kako ostvariti sretno gibanje po
snijegu
sretno padanje u nepovrat. predmnijevam, preko puta postojiš ti
svakako, koji mi daješ konačnost, volju da stanem na kraj traženju
da uništim strogost podjele i upadanje u sredinu, između.
pretpostavljam da ovo nije stigma o sretnom braku. da ovo nije stigma
nepripadanja poretku i zapovijedi, niti da imalo oklijevam zavući glavu pod jastuk.
pretpostavljam da svijet nije podjela, ni oporbena sila, da nije oklijevanje i razmišljanje.
svijet nije ništa, kaže mi to gipko stvorenje, koje bi moglo biti razočarano (zar je sve baš
tako). svijet je veteran, dodaje onda dalje. i onda još kaže da možeš hodati po rubu besmisla
koliko god hoćeš, da imaš tri zone, za prijelaz, da u prvoj primaju neizlječive izopćenike. i
pitanje je: hoćeš li se pobuniti danas. hoćeš li se pobuniti uopće?

KAKO SI?

pitaš me kako sam i voljela bih
izvidjeti jesu li sve riječi
spremne: dobro, dobro, odlično.
svjetsko prvenstvo? neisplaćene božićnice?
ti se skrivaš iza vijesti dana. vjeruješ u pogrešnu i pravilnu
intonaciju, i jezično si popustljiv: možemo pokušati, možemo pokušati.
materijalne štete? ti se skrivaš iza događaja, predeš kao mačka
u zemlji u kojoj svi odlaze u kino, jedu kokice, biraju redove: sredina
lijevo, dvanaest i trinaest. eksplozivna akcija
white and shine. ne gubi sjaj zubi, ne propusti okus istinskog piva
ne dozvoli da ti nametnici šeću po dlanovima, uz najljepše želje
ti si opravdanje za tisuću, tako blizu, samljeven i probojan
nalaziš se u ovom svijetu kao prsti na ploči, kao sloboda
na pijedestalu, kao riječi: moram ići, kao kretnja kojom prenosimo dragost
kao umnost Kornelije, upornost Tamare, kao salsa
zadnje serije u ponoć, sjećaš se prošlosti, pitaš je li sve u redu
kapetane, kako ti je brod, ti imaš makroekonomske mjere i pritajen dodir s
malim bespomoćnim stvorenjima, stvarima od važnosti i ne baš tako važnim, naređuješ
udaljenost
izmišljaš popis
ideal i kroki
nasumičnost i sjaj i vrijednost i sretan ti bio svaki dan, i svaka noć, i sretan ti svaki mraz i
svaka podudarnost, i svaki autobus, i svaki idiot, i da psi laju u tvoju čast, ribe šute, da
svijeće gore, helikopteri da slijeću, nepomičnosti da ostanu nepomične i da se prave misli
rašćlanjaju od krivih, površne od nepobitnih, eksplozivi da eksplodiraju, da plaču tužni, i
preklinju ljuti, da svi javni natječaji nađu svoje izvođače i da svi zahodi imaju dobre
čistačice, i na pitanje kako si, da odgovor bude: dobro. dobro sam, hvala ti.

FIGURA

ima li nečeg iskonskijeg od pisanja

recimo Thomas Pynchon

ili Kurt Vonnegut

ili Biserka Težacki, ili Jozefina

Marija, preslica, prostori. pomno pisati

znati o svojem predmetu

iscprsti ga, a tek onda znati da nije sve rečeno

jer ako se stvar prenese, pa ufitilji, ako se podmetne mina

pod riječ, kakva predodređena zamjenica na mjestu imenice

ako se od glagola istakne njegov vid, njegova uvjerenja, optika

dovršavanja i nedovršavanja, ako se u šutnju ne ulazi, ako se

ništa ne pospremi, ništa ne jenjava u stihu, ništa ne više u pomoć

onda ništa. ništa i dalje, ako se pod vilinske niti, pod pređu utka

smiren voucher, ili ček bianco, nero, ako se u tučnjavi

netko pomoli za sretan ishod

kao kakva pridodana stvar općem metežu

rastepena, možda.

vjerojatno je uspjeh vidjeti misli u tekstu. vjerojatno je sklisko. ali moje tijelo je rt, pogodba,

sabijeno, i u moju duševnost se zaklinje, poluprazno, i poludnevno. ono noću dobiva jasnije

obrise, pojavljuje mu se ždrijelo, gladno. najsvježiji sam primjer koji se hrani sobom. a moji

anđeli posloženi i, kako se to kaže, dopuštaju, da, dopuštaju sve to. i onda povučem crtu koja

dijeli prazno i puno. poderem etiketu. i približim glagol leđima, otpuhnem vinjetu, prodorno

zamislim stilsku figuru koja se zove kraj, završetak, dosta, bilo i prošlo

DAJ, RECI KAKO SI DANAS

daj reci, kako si danas

koja te bijeda zaobišla, koja te radost snašla. hoćemo li se

i danas igrati zamišljanja tvoje životne dobi

isprika koje pričaš kad zakasniš, uvreda koje sasipaš pa te sram

pa onda pogleda krišom, u nesigurnosti

i iščekivanju odjeka. pa onda tvoje zlatne kose, u kojoj se skrivaju

mamci za proširene rečenice, za uzdizanje duha. pa zatvorenog oblika

tvojih kostiju, opne oko usana, opne oko pleksus solarisa.

imaš li ideju kako pribaviti granicu u nepresušnom, recept za odvoženje nagomilanog, za

čišćenje i kristalizaciju. promatranje, ili više od toga. što nakon superlativa? nikad ti nije

dosta, koliko hvale možeš podnijeti, da ti ne bude slabo, da ti se ne vrti, niti izvrće

intonacija. a koliko voliš sjediti pred televizorom, i klanjati se svojem izboru: baš to, vikati,

baš to volim gledati. slabo učiš, i brzo shvaćaš. da nemam atribut da te opisujem bila bih

nemoguća. dajem ti, uvjetno, ničije atribut, onda zaustavljam mozak. priznajem, koliko

mogu, znam i bez toga. daj reci,

kako si danas, na tvom putu ima li kakva slična zaokupljenost, kakav pomoćni reflektor,

koji nas obasjava umjesto svjetla.

DEBLO

gledam u deblo. nije ono što se od njega očekuje
pa Krležino, pa Marinkovićevo, pa slobodno
po izboru deblo, svakidašnje. ne igra se s drugim
deblima, samo je, i stoji tako. ne pišem iz situacije
gledanja, ni u ludilu
ne tražim sebe u deblu. pokušavam
napraviti dotrajale stihove, koje kao da ste već vidjeli
jer su tako društveni,
kako kaže Camus onda, jeste li dotakli kakvo umjetničko djelo
danas, okusili čežnju, nadahnuće i predrasude. jeste li se prepali
komentara, izbora u Makedoniji, sabrali zvončiće. jesu li vas nominirali
prodali vam čaj za čišćenje.
a što kad ne spominju ništa, nego samo rade: lašte brave, popravljaju rolete, buše rupe
u zidovima, peru ustajale krpe, voze vas kao taksi, predujmove vam daju i daju vam
još osobe, mjesta, prostore, središta grada i periferije. tko su da im tako zublje svijetle
dok predlažu ženama da zauzmu položaje u društvu, muškarcima da također uzmu položaje
u društvu.
jeste li dotakli kakvo umjetničko djelo danas. zašto bismo uzimali početak i kraj, hajdemo
bez crta, bez slova. bog zna koliko dugo mi već ne znamo što radimo. kao neki farmeri, ili
partneri, kao nova dekoracija.
puštaš da ti biće u zagradi daje šlagvort, čudiš se, pomalo, što ti je. uzimaš godišnji. osjećaš
se ružno, ali ma nemoj, zar je to razlog? zamaglio se i pustio korijen, i bit će deblo, ako
poraste i očvrsne, kao svi dobri razlozi koji pupaju, množe se, imaju djecu i unuke. imam li
vremena? zar reći više?

ODŽALOVATI KRAJ

svaki kraj se mora žalovati
pa tako i kraj neprimjerene cakline
kraj neodlučnog pitanja
kraj zakašnjelog koraka i jednostavnog gibanja
uzmimo da stalno žalujemo, za nečim ili nekim
za biljkama, prepiskama, otrovima, za onima
koji će tek doći, za nužnošću
koja poskakuje po pločicama i cikće od veselja
i za onim postupcima koji su mogli biti
i onima koji su bili a izgledali su nemogući.
nekad
pomislite, evo nešto što ne vrijedi
evo, jedan dio zbilje
tvoje i moje, kojeg ne treba oplakivati
što ponižava vedro i tamno, sva osvjetljenja i preobrazbu.
o, uobičajenosti dodira
o titravosti
o otmjenosti papira.

METAFORA

oni koji nemaju ništa pametnije, ništa
prirodnije za ubaciti u automat ubacuju kovanice.
oni koji nemaju nijednog paklenijeg konja, nijednu gramofonsku bilješku, ili pripremljeni
govor, pitaju se: trčati? trčati? pokraj svake izgovorene rečenice položene su bijele haljine,
ni previše zatvorene, ni previše.
progoni me nepoznato u poznatom.
valjano u nevaljanom. televizija i radio
hvatam se za sprudove.
gdje je pogrešno tumačenje metafora, prenašanje značenja.
gdje je onaj glas. u sintaksi sam. ostvarujem se preko poremećaja. o, kakvim me smatraš,
ploviš li s takvima.
imam jednu malu metaforu, ali jako je mala pa se ne vidi golim okom. potraži me u
smislovima spremljenim pod točkicama, zgruvanim u zgradama, u pribilješkama za
putovanje. prodaj me u luci, za malo morfija, malo nane, nekog drugog čaja. nemoj
zaboraviti moju malu, ili tvoju, onu koja se ne vidi golim okom, metaforu o brodu i kapetanu
s kormilom, i našem smjeru u kojem jesmo, a da ga ne poznaš ti, niti ja, i nije li tako.
nije li tako
.....

KAD BI BILI JEDNOSTAVNI

kad bi stihovi bili jednostavni
i mi bismo pomislili: gle, jednostavni stihovi
i ne bismo mogli ništa više dodati.
kad netko čisto govori posumnjam
čujem li dobro, ponudim uzdah
malo mucanja, stanki, prošaptaja
zbrzane riječi, progutan slog, dvije tri ispiljene izudarane
imenice, koje idu negdje iz sredine pa padaju, ovisno o debljini
i sili teži, na tlo svijeta.
o kad govoriš kao da se otvara izložba
i ne vidim boru kraj usana.
da li ti se obraz kratkotrajno crveni.
o kad pališ jednu za drugom, u nekom gnijezdu
lijepu misao.

O LJEPOTI

to su oni opisi koji dočaravaju
vrijeme, mjesto, igrokaz koji se igrao
u starom kazalištu, platane koje su šumjele i česmu s koje
su djed i unuk pili, i sladolede koje su jeli
putem, krišom
a bilo je ljeto, užareno, ispod suncobrana su se taložili ljudi
sa šeširićima i crnim naočalama
u tim knjigama ima slatkog otrova
ima bljeskova sunca, ne iznenadnih.
ima prozodija
savršenih (gotovo savršenih) detalja koji su zapravo bajka
ali ne, nema nerazumljivih engleskih i
francuskih riječi, visokotonalnih usklika, bezbrojnih aludiranja
na patnju. što bi o njima rekao moj Boro (moj susjed, iz prizemlja). baš mi kaže da
ne ide po kafićima, ali da zato kupi srećku lota, da je prije Božića dobio dvadeset
tisuća kuna, od toga se platila PVC stolarija. ta stolarija, koju vidim svaki dan, je
moj podsjetnik, neka vrst putokaza: prozori, i vrata s malim stakalcima u sredini, od
žućkastog stakla. lijepa su, kažem, Boro, baš lijepa. odakle znam što je ljepota
reći ću ti: to je ono što me obuzima kad čitam kako su djed i unuk išli niz topli
asfalt, sa suncobranima koji su dopuštali da se na suncu pije kava. i da, Boro, mogla bih
te i češće spominjati, ali to ne činim.

Irena Matijašević

Rođena 1965. u Zagrebu. Diplomirala komparativnu književnost i engleski jezik na Filozofskom fakultetu. Bila je članica predsjedništva Hrvatskog semiotičkog društva. Poeziju i eseje objavljivala u časopisima. Radi kao urednica na Trećem programu Hrvatskog radija. Objavila je tri zbirke poezije: *Naizgled* (2007), *Južne životinje* (2010) i *Danska H2O* (2012).

Biblioteka Online

knjiga 107

Irena Matijašević

NAIZGLED

© 2014 Irena Matijašević

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2014, 2015, 2016

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Aleksandra David

Urednik

Krešimir Pintarić

Fotografija

© Scott Griessel / Fotolia.com

ISBN 978-953-7669-60-7 (HTML)

ISBN 978-953-345-252-4 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-345-253-1 (PDF)

ISBN 978-953-345-254-8 (MOBI)

Prvo izdanje

AGM, Zagreb, 2007.

**Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Grada Zagreba.**

